

General Aptitude:

1. Reasoning
2. General Knowledge
3. Research Aptitude
4. Basics of Computers

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ

ਭਾਗ-1 : ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ

ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ; ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆਈ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ; ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ; ਗੁਰਮੁਖੀ ਆਰਥੋਗਰਾਫੀ; ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ; ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਰੰਪਰਾ; ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ; ਚੌਮਸਕੀ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੱਧਰ : ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ; ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਵਿਉਂਤ; ਪੰਜਾਬੀ ਸਵਰ ਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਵੰਡ ਤੇ ਲੱਛਣ; ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸੁਰ ਪ੍ਰਬੰਧ;
ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਨਕ ਇਕਾਈਆਂ (ਭਾਵੰਸ਼, ਸ਼ਬਦ, ਵਾਕੰਸ਼, ਉਪਵਾਕ); ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨਕ ਵਰਗ (ਲਿੰਗ, ਵਚਨ, ਕਾਲ, ਕਾਰਕ ਆਦਿ) ਰੂਪ/ਭਾਵੰਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਵੰਸ਼ ਵਿਉਂਤ; ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ; ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਅਰਥ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਭਾਰਤੀ ਅਰਥ ਸਿਧਾਂਤ; ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ

ਭਾਗ-2 : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਗੁਰਮਤਿ, ਸੂਫੀ, ਭਗਤੀ, ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ): ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਵੀ; ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਲੱਖਣਤਾ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ; ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ: ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ; ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ
ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਪ (ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਟਕ, ਵਾਰਤਕ): ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪਰਿਪੇਖ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਝੁਕਾਅ

ਭਾਗ-3: ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ

ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ - ਕਾਵਿ ਦਾ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਦੇ ਭੇਦ; ਸੰਪਰਦਾਇ (ਰਸ, ਧੁਨੀ, ਅਲੰਕਾਰ, ਰੀਤੀ, ਵਕ੍ਰੋਕਤੀ, ਔਚਿਤਯ)

ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ-ਅਰਸਤੂਵਾਦੀ; ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ; ਰੂਸੀ ਰੂਪਵਾਦੀ; ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ; ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ; ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨਕ; ਉਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦੀ; ਉਤਰ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ; ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਗਿਆਨਕ

ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ-ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ; ਮੁਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ; ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ; ਰੂਪਵਾਦੀ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ,

ਭਾਗ-4: ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ

ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨ; ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ (ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਥਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਗਾਥਾ, ਅਖਾਣ, ਬੁਝਾਰਤਾਂ, ਮੁਹਾਵਰੇ); ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਠਾਨ; ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ, ਲੋਕ ਨਾਟ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਾਚ; ਮੂਰਤੀ ਕਾਰੀ ਤੇ ਚਿਤਰਕਾਰੀ, ਲੋਕ ਧੰਦੇ, ਲੋਕ ਗਹਿਣੇ, ਲੋਕ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਤਮਾਸ਼ੇ

ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਗਿਆਨ; ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਨੇਮ; ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਿਖੜਵੇਂ ਲੱਛਣ; ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ; ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਵੰਗਾਰਾਂ; ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਲ ਵਿਧਾਨ

ਭਾਗ-5:ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ

ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਵਿਗਿਆਨ, ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਢੰਗ ਅਤੇ ਖੋਜ ਸੰਦ; ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੇਖਨ; ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜਕਾਰ; ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ